

Óemberből újemberré

Lekció: Ef 4,17-32/Textus: Ef 4,22-24

2014. május 11.

Bevezetés

Hetek óta az Efézusi levéllel foglalkozunk; Pál leveleiben egy nagyon egyszerű, de annál hatékonyabb és logikusabb sémát követ a tanításában: a levelei első felében lelki-szellemi igazságokat oszt meg: az Efézusi levélben is ez történt. Arról beszélt Pál apostol, milyen örökségünk van; milyen megváltásban van részünk, hogy már eleve elrendeltettünk az Isten végzése szerint minderre, amit örököltünk, azaz az üdvösségre, azért hogy Őt magasztaljuk mindezért; megismertette velünk az apostol, hogy szentek vagyunk, minden egyes hívő szentnek nevezetik. Megtudtuk továbbá, hogy ahogy Krisztust feltámasztotta testben az Isten, úgy minket is új életre támasztott fel, már most, lelkiképpen, ebben az életben; hogy a mennyekbe ültetett fel minket Krisztussal együtt, hogy mi már – bizonyos értelemben – a menny világához tartozunk.

A levelei második részében – így az Efézusi levélben is – a felénél, a szellemi-lelki igazságok kijelentése után Pál rátér az előzőekben elmondottak gyakorlati konzekvenciáira. Ezért hangsúlyozza az apostol, hogy az elhívásunkhoz (azaz mindahhoz, amiről korábban 3 fejezeten át beszélt) méltó életet éljünk, a hit „nagykorúságában és egységében”. Múlt héten is már egy ilyen szakasszal foglalkoztunk, és az apostol most folytatja az Isten új társadalmával szemben támasztott elvárások bemutatását, vagyis annak az életnek a leírását, ami az előzőekből következik. Ennek múlt héten a közösségi életre vonatkozó aspektusát láttuk: arra kaptunk elhívást, hogy egy nép legyünk, ezért egységben kell élnünk. Az apostol szavai pedig most inkább az egyénhez fordulnak, és arról beszélnek, hogy mivel szent életre kaptunk elhívást, ezért ahhoz méltón, szentül kell élnünk (természetesen ez kihatással van a közösségi életünkre is).

Azért különösen izgalmas ez a rész, mert itt tudjuk meg, hogy a keresztyén ember mit kezdjen a korábban elhangzottakkal. Ha nem következne a korábbiak után semmi, akkor az egészről lenne egy kijelentett tudásunk, de lebegne a levegőben; nem tudnánk vele mit kezdeni. Nem tudnánk megélhetővé, személyessé tenni.

Az egész szakasz rendkívül gyakorlati, mert általános emberi problémát érint; azt, hogy hogyan változzunk. A változásról szól!

Mindenki változni akar. Ez a téma bestseller; mindenkit érdekel. Keresztyéneket és nem keresztyéneket egyaránt. Évente tonnányi könyv jelenik meg; vallási, spirituális, pszichológiai jellegű művek, amelyek arra keresik a választ, hogy miként változzunk meg; beszélgető műsorok témája, különféle tanácsadások épülnek a problematika köré. Ezen túl – szűkítve a kört – a keresztyéneknek sajnos az egyik legáltalánosabb tapasztalatát és problémáját is érinti, nevezetesen azt, hogy bár Úrnak

vallják Jézust, megtértek, mégis úgy érzik, nem haladnak előre. Ugyanúgy vannak problémáik önmagunkkal, vannak problémáik továbbra is az indulataikkal, vágyaikkal; továbbra is követhetnek el olyan bűnöket, amelyeket korábban követtek el, és amelyekről azt hitték, hogy leszámoltak velük egyszer és mindenkorra.

És amikor Pál apostol sorait olvassuk, akkor nagyon is realista ember sorait olvassuk. Pál sem beszél arról, hogy most már keresztyének vagytok, pontot tesz a mondat végére, innentől kezdve nincs mit írnom, éljétek ahogy akartok, ennyi. Pál apostol felszólító módban írja, hogy *„többé nem élhettek úgy, ahogyan a pogányok élnek hiábavaló gondolkodásuk szerint”* (Ef 4,17). Pál keresztyéneknek ír, olyanoknak, akik már megismerték a Krisztust; Istennek benne felajánlott szabadítását. Pál keresztyéneknek írja, hogy ne hazudjanak – miért, keresztyének szoktak hazudni? Pál keresztyéneknek írja, hogy ne haragudjanak – miért, keresztyének haragudni szoktak egymásra? Pál keresztyéneknek írja, hogy ne vétkezzenek, ne lopjanak, ne legyen közöttük bomlasztó beszéd, se keserűség, indulat, harag és istenkáromlás – miért, a keresztyének vétkeznek, lopnak, bomlasztó beszédeket mondanak, keserűség, harag van bennünk, és istenkáromlás? Pál szavai alapján tehát a keresztyének nem számoltak még le a bűnnel? Egyelőre hagyjuk nyitva ezt a kérdést...

4 pontban fogjuk ma megvizsgálni, mit mond az apostol a változásról: 1.) mi motivál a változásra, 2.) a változás alapja, 3.) a változás konkrétan hogyan megy végbe, 4.) mi van akkor, ha úgy érezzük, nem változunk.

1.) Mit motivál a változásra: Pál először felmutatja kontrasztként, hogy a pogányok hogyan élnek: elméjükre sötétség borult, hiábavaló a gondolkodásuk

Érdekes, hogy az apostol úgy próbálja ösztönözni a keresztyéneket, a gyülekezet tagjait a változásra, hogy először is felmutatja azt, hogy a „pogányok” hogyan élnek, mintegy kontrasztba állítva a keresztyénekekkel, a címzettekkel. Nagyon erősen fogalmaz: azt mondja, hogy hiábavaló a gondolkodásuk, az elméjükre sötétség borult, elidegenedtek az Istennek tetsző élettől, megmaradtak tudatlanságukban, megkeményedett a szívük; továbbá: erkölcsi érzékük eltompult, bujálkodásra adták magukat, mindenféle tisztátalanságot művelnek. Nem erős ez egy picit? Óhatatlanul is arra gondolhatunk, hogy azért ez kissé túlzó és általánosító. Illetve arra is gondolhatunk, hogy hát az első század – amikor az apostol e levele íródott – igen csak sötét lehetett: nem lehetett könnyű az élet ilyen emberek között, de ma már azért ez, így, nem jellemző. Nem kellene – e az apostol ezen szavait a „csúnya-gonosz” világra vonatkozóan szelídebben tálnunk?

Ezzel kapcsolatosan jegyezzük meg, amit egy amerikai prédikátor mond; szerinte ma olyan időket élünk, amikor mindent „átcsomagolunk”. Megtévesztő a sok vezényszó, amelyek nagyon jól hangoznak elsöre: „tolerancia, pluralizmus, perspektivizmus („vizsgáld meg más oldalról is”),

a sokféleség, ami változatosság” –ezek a szavak mind valami jó dolgot jelölnek, nem?

De ne tévesszenek meg minket ezek: valójában, ha odafigyeltünk azokra a lelki-szellemi igazságokra, amelyekről az elmúlt hetekben szó volt, akkor megértjük azt is, miért beszél ilyen radikálisan Pál. Mert radikális, semmi kétség. Nyilvánvalóan nem minden egyes pogány tette azt és úgy, ahogy az apostol ír erről. De ha megértjük, hogy Krisztus vére által van váltságunk, bűnbocsánatunk, neki vagyunk az örökösei, hogy elrendeltettünk eleve elrendelése szerint, hogy eljegyzett pecsétjével, a Szentlélekkel, hogy milyen reménységre hívott el minket, hogy maga mellé ültetett már most minket a mennyben, hogy életre keltett – mert korábban halottak voltunk -, és vele együtt feltámasztott, továbbá ha megértjük, hogy többé nem vagyunk idegenek, hanem polgártársai a szenteknek és Isten háza népe, akkor megértjük, hogy ezt nem ismerni nem más, mint vak sötétség. Ha valóban a Pál által korábban elsorolt igazságok jelentik a fényt és az életet, akkor ezek hiánya – logikus módon – sötétség és halál.

Figyeljük meg, hogy az apostol nem bizonyos pogány személyekről beszél, hanem általánosan minden pogányról: ha tehát valaki nem jár Jézussal, ha valaki nem keresztyénként él, ha nincs kapcsolatban Istennel (Istennel, aki az élet forrása), akkor, a bibliai értelmezés szerint, hiábavaló a gondolkodása, és az elméjét sötétség borítja. Ne csak morális dolgokra, cselekedetekre gondoljunk. Ide tartoznak a mentális dolgok is: sőt, megfigyelhetjük, hogy Pál nagy jelentőséget tulajdonít az életvitel egyik tényezőjének, a gondolkodásnak, a gondolkodásmódnak: „elméjükre sötétség borult” Nem véletlenül kezdi azzal, hogy a pogányok gondolkodása hiábavaló, és folytatja az ebből fakadó, negatív erkölcsi megnyilvánulásokkal: az érzéketlenséggel, a megkeményedéssel, a tisztátalansággal...

Ez az a kontraszt, amit felmutatva szólítja fel Pál a címzetteit, hogy változtassanak az életvitelükön! Mindezt egy érdekes képpel teszi érthetővé, és megfoghatóvá.

2.)A változás alapja – az új identitás

Miután hallottuk Krisztus hangját, amely „élővé” tett minket (az efézusi levél korábbi részeiben erről is szó volt), arra tanít minket az apostol, hogyan kell élnünk, és az első dolog amit mond, hogy „öltözzünk át”, vagy „váltsunk ruhát”. Vetkőzd le az óembert, és öltsd magadra az újembert. Rögtön kérdezhetnénk: mire utal ez a két ruhadarab? Mi a régi ember, az „óember”, és mi az újember? A 25. vers segít ezt megérteni. Ugyanaz a „levetni” szó szerepel ebben a versben, ami a 22.-ben is: ezen keresztül akarja bemutatni Pál, mit jelent levetni az óembert. Azt mondja: „*ezért tehát vessétek le a hazugságot, és mondjatok igazat*”. Úgy tűnik, hogy az óember „levetésére” látunk itt egy példát, amikor a régi életéhez tartozó rossz szokásával szakít valaki – egyszerűen nem hazudik. De Pál mást is említ: a haragot, a lopást, bomlasztó beszédet, keserúséget, indulatot, kiabálást stb... A Kol 3,8-9-ben ugyancsak találunk egy utalást erre az

„óemberre”: „*Most azonban vessétek el magatoktól* (ugyanaz a görög szó található itt, amely a mi szakaszunkban, az Efézusi levélben) *mindezt: a haragot, az indulatot, a gonoszságot, az istenkáromlást és a szátokból a gyalázatos beszédet. Ne hazudjatok egymásnak, mert levetkőztétek a régi embert cselekedeteivel együtt.*”

Azért különösen fontos ez az utolsó sor, mert eszerint az óember levetése, levetkőzése többet jelent annál, minthogy felhagyunk régebbi cselekedeteinkkel, hiszen azt olvastuk: „*vessétek le... cselekedeteivel együtt.*” A régi ember tehát több mint pusztán a régi gyakorlat. Mind az Efézusi, mind a Kolossé levél olyan dolgokat említ meg – mint pl. a harag, vagy az indulat – amely pl. a hazugság és más cselekedetek mögött áll. Az óember tehát egy köteg attitúd és emóció, érzés, amelyek alapján cselekedtünk. Ez az, aki mi voltunk, mielőtt Jézus kihívott minket a sötétségből. És mit jelent az újember felöltése? Az Efézusi levél így fogalmaz: „*legyetek egymáshoz jószágosak, irgalmasak, bocsássatok meg egymásnak...*” (Ef 4,32). A Kol 3,12 pedig így konkretizálja: „*Mint Istennek szent és szeretett választottai, öltsetek magatokra könyörületes szívet, jószágot, alázatot, szelídséget, türelmet.*”

Tehát az újember ugyanúgy attitúdök, emóciók/érzések és cselekedetek egy olyan új együttese, amely egy keresztyént jellemeznie kellene. Azért mondom, hogy kell, mert erre az apostol felszólít; nem lehetőség, hanem egyértelmű utasítás arra vonatkozóan, hogy változtassunk.

De miért nem mondja egyszerűen azt Pál, hogy ha hisztek Krisztusban, akkor viselkedjétek jobban, és hagyjatok fel a rossz cselekedetekkel. Azért, mert jól tudja, hogy a szívünkben fakad az a mintha, annak a módja, ahogy élünk. Azt mondja, hogy vessük le az óembert, ezzel pedig azt mondja az apostol, hogy amit teszel, az te magad vagy. Tehát nem arról van szó, hogy vagyok én, vagy te, és a rossz cselekedeteim, vagy a te rossz cselekedeteid, hanem van a „régiben”, és az „új én”, amiből fakadnak a cselekedeteink.

Mindezt jól érzékeltetik azok a párhuzamok, és ellentétek, amelyeket Pál e két emberrel kapcsolatosan megfogalmaz. 3 párhuzamot látunk:

1. a 22. versben arról olvasunk, hogy vessük le az óembert, a 24. versben pedig arról, hogy öltjük fel az új embert
2. másodszer a 22. vers azt mondja, hogy az óember a régi élet szerint való; a 24. vers pedig azt, hogy az újember Isten tetszése szerint való
3. harmadszor a 22. vers azt mondja, hogy az óember a csalárd és gonosz kívánságokban megromlott; a 24. vers pedig azt, hogy az újember igazságban és szentségben teremtett

Emlékezzünk arra, mi ez az új ember! Egy köteg attitúd, érzés és cselekvés, ami meghatározza ezt az új ént. És ez lett megteremtve. Ez egy hatalmas dolog, főleg ha megnézzük, hogy Pál ugyanazt a kifejezést használja ezen a helyen, amit maga Jézus is használ, amikor arról beszél, hogy Isten férfiúvá és nővé teremtette az embert. A Biblia narrációja szerint Isten az első embert a maga képére és hasonlatosságára teremtette. De bejött a bűn a világba, és az ember megromlott. Az

újemberről pedig ugyancsak azt olvassuk, hogy Isten a saját képére teremtette igazságosságban és szentségben. Ezért mondja Pál a Kor 5,17: *„ha valaki Krisztusban van, új teremtés az...”*

Ez teljesen más, mint a világban bármi. Megbízást kaptunk arra, hogy szentek legyünk; de ezt a szentséget Isten alkotta. Efézus 2,10: *„mert az ő alkotása vagyunk, akiket Krisztus Jézusban jó cselekedetekre teremtett, amelyeket előre elkészített Isten, hogy azok szerint éljünk.”*

Ilyen értelemben a ruházat, az öltözék váltása teljesen kifejező kép: vannak különleges ruházatok, különleges alkalmakra. Ilyenkor a ruházat elárulja, hogy hol vagyunk; úgy mondjuk, hogy „alkalomhoz illően öltözködünk.” A ruházatot meghatározhatja a munkánk is. A katonák, tengerészek, papok, orvosok a munkájukra jellemző ruházatot viselnek. Ha valaki rájuk néz, messziről tudja, mivel foglalkoznak. Sőt, talán úgymint fogalmazhatunk, hogy némely esetben az identitásunkat határozhatja meg. Gondoljunk pl. a rabokra, vagy a fegyencekre. Pl. amikor a rabokat kiengedik, akkor új ruhát öltenek, levetik a rabruhát, jelezve a szerepükben, identitásukban történő változást.

Ha belegondolunk ez csodálatos gondolat! Isten alkotása vagyok, Isten keze munkája... Pál ezért nem mondja azt, hogy „rendben, keresztyén vagy, most szabadulj meg a rossz szokásoktól, és szerezz egy-két jó szokást.” Ez legalizmus lenne; a saját erőnkől való próbálkozás: „Isten megmentett téged, megszabadított, most javítsd fel/meg magad!” Nem! Isten kegyelméből Isten új személyt teremtett, egy új embert alkotott – és ez magában foglal minden új gondolatot, attitűdöt, emóciót, érzést és cselekedeteket.

Ha Isten új személyt teremtett, egy újembert, ha új identitással ajándékozott meg kegyelméből, egyszersmind azt is jelenti, és ez a keresztyén élet egyik legmeghatározóbb aspektusa, hogy nem azért cselekszem, hogy jobb legyek. Ilyen értelemben minden más spirituális úttól, iskolától, önfejlesztő módszertől és világvallástól különbözik a keresztyénség. Nem te érsz el egy magasabb lelki-spirituális szintet, önerőből, hanem előbb tudod meg, mi lettél, milyen csodálatos helyzetben vagy, Isten minek teremtett és alkotott, Krisztusban mit nyertél el!! És ezek után vagy felhatalmazva arra, hogy úgy cselekedj, amire ő elkészített, még az előtt, hogy bármit is tettél volna.

Adódik a kérdés, ha magunkra és gyülekezetre tekintünk, hogy vajon így élünk a hétköznapokban, meghatároz minket ez az alapvető identitás? Úgy határoz meg ez az identitás, mint ahogy férfiként vagy nőként tekintesz magadra, mert bizony ennyire alapvető.

Azért fontos ezt megérteni, hogy új identitásod van, mert, ahogy láttuk, meghatároz mindent: nem csak az egyes cselekedeteidet érinti, hanem mindent, ami te vagy: gondolkodásod, érzéseid, cselekedeted. Egészen konkrétan pedig azt, hogy hogyan élsz, hogyan beszélsz, hogyan bánasz a pénzzel, milyen a házasságod, mit nézel a tv-ben, mit olvasol, mivel töltöd a szabadidőd. Pál apostol tehát nem mond mást, mint azt, hogy járj az identitásodhoz, az új énedhez méltón. Nem kell egy új könyv, nem kell egy új guru, nem kell egy új módszer, csak az kell, hogy

felismerd, hogy az új éned, az új embered meg van teremtve, és a szerint élj.

Természetesen, ha magaddal kapcsolatosan megérted, hogy új identitásod van, mert Isten elkészítette számodra, akkor ennek van egy közösségi vetülete is; az, hogy a másokra is úgy kell tekintened, mint Krisztusban új emberre, aki igazságosságban és szentségben, Isten képére és hasonlatosságára újjá lett teremtve. Ha különféle kegyelmi ajándékokat kapunk – amiről múlt héten volt szó –, de ugyanolyan fontosak vagyunk egymás számára, a gyülekezetben, mint ahogy egy testben a legkisebb ín, csont, akkor a másokra vonatkozóan azt is el kell fogadnunk, hogy a másik új ember, új identitása van. Ahogy láttuk, hogy minden kegyelmi ajándék ugyanolyan fontos, mert ugyanattól az Istentől kaptuk egymás építésére – még akkor is, ha bizonyos ajándékok elsőre számunkra jelentéktelenebbnek is tűnnek – úgy az új identitást is megkapja mindenki, aki Krisztusban van: nem csak az, aki vezet, nem csak a lelkész, nem csak a szolgálók, nem csak azok, akik többet tudnak a Bibliáról, nem csak azok, akik tökéletesnek tűnnek számunkra, igaz hívőnek, hanem mindenki, aki elfogadta Krisztust megváltójának, és Úrnak vallja őt.

3.) Konkrétan hogyan megy végbe ez a változás

Ha megértettük azt, hogy új identitásunk van, amit Isten elkészített, és amire vonatkozóan elhangzik a felszólítás, hogy öltözzük fel, adódik a kérdés: vajon hogyan képes az ember azon attitűdök és érzelmek, és cselekedetek egész kötegét „felöltetni”, amit Isten már megteremtett? Ez a kulcskérdés akkor, amikor arról beszélünk, hogyan éljük meg a keresztyén életet: hogyan gondolkozol akkor, amikor tudod, hogy Isten teremti a gondolataidat? Hogyan érzel úgy, hogy felismerhető legyen, Isten a teremtője az érzéseidnek? Hogyan cselekedjünk úgy, hogy azt tudjuk mondani, Isten a cselekedeteink teremtője? Hogyan öltöződ fel az új embert, akit Isten teremtett?

A válasz a 23. versben található: „újuljatok meg elmétek lelke szerint.” Ez a „levetkőzés” és a „felöltés” közötti kapcsolat. Ez a híd az óember, aki a csalárd és gonosz kívánságok miatt megromlott, ami csalt, hazudott, és ami az igazság híján volt, és az újember között, aki Isten tetszése szerint teremtett valóságos igazságban és szentségben. Ez a kulcsa minden egyes felszólításnak, ösztönzésnek, könyörgésnek az Újszövetségben. Ha az attitűdjeid, az érzéseid, a cselekedeteid a megújult elméd-értelmed lelkéből fakadnak, akkor egyrészt a tiednek mondhatod, nevezheted őket, de mélyebb értelemben – ahogy láttuk – ezeket Isten teremtette, igazságban és szentségben.

És hogyan történik ez meg a gyakorlatban? A válasz az, hogy meg kell tölteni az elménket folyamatosan azzal az igazsággal, amely a spirituális, örökkévaló, mennyei igazságról szól. A 2 Kor 4,16-18-ban azt mondja Pál apostol: *„ezért tehát nem csüggedünk. Sőt, ha a külső emberünk megromlik is, a belső emberünk megújul napról napra.”* De hogyan? A válasz (ugyanitt): *„mivel nem a láthatókra nézünk, hanem a*

láthatatlanokra, mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók." Pál apostol maga is azáltal újult meg elméjének lelkében, hogy az értelmét egyre inkább az örökkévalóság láthatatlan igazságaival töltötte meg, így szorítva ki a világ zajos, riktó csalárdságát onnan. Azt mondja a Kol 3,2-3-ban: *„Az odafennvalókkal törődjete, ne a földiekkel. Mert meghaltatok, és a ti életeitek el van rejtve Krisztussal együtt Istenben.*" Ezért az elménket mennyei igazságokkal kell megölteni.

Pontosan ezért imádkozott Pál az Efézusi levél elején, ha emlékezünk még (1,18-19), hogy világosítsa meg Isten a szemünket, hogy meglássuk, milyen reménységre hívott el minket Isten, és hogy milyen gazdag az ő örökségének dicsősége, és milyen mérhetetlenül nagy az ő hatalma rajtunk. Miért akarja Pál, hogy lássuk ezeket a dolgokat lelki szemeinkkel? Mert ez változtatja meg az elménket, az értelmünket, a gondolkodásunkat – ha Isten hatalmáról és ígéreteiről szóló igazságokkal töltjük meg (mindazzal, pl. amiről az efézusi levél első három fejezete szólt). Ugyanis ha az elméd, az értelméd Krisztus szeretetével és Isten minden teljességével van megtöltve, megtelve, akkor az elménk, az értelmünk megújul, máshogy gondolunk magunkra, és ebből fakadnak azután az új attitűdök, érzések és cselekedetek, és ezek igazsággal és szentséggel öltöztetnek fel minket. Ez az új személyiség, amelyet megkapunk valójában Isten teremtménye.

4.) Mi van akkor, ha úgy érezzük, nem változunk

Mi van akkor, ha úgy érzem, alig „fejlődtem” valamit, ha visszatekintek a múltra, úgy érzem, ugyanott tartok, ahol voltam, sőt akár újabb problémák merültek fel; ami korábban egyszerűen tűnt, az most nehéznek tűnik; továbbra is ott a bűn.

Egyszer olvastam egy érdekes kommentet egy az afganisztáni nőkről szóló cikkben, amikor is arról kérdezték őket, hogy miért hordanak még mindig burkát – az egész testüket befedő, fekete öltözéket, amelyet a talibánok kényszerítettek rájuk – ha egyszer megszűnt a kényszer, és nem is szeretik hordani. Azt mondták: „olyan sokáig éltünk a sötétségben, hogy már félünk a fénytől.” Azt hiszem, ez egy jó hasonlat arra nézve, hogy valakinek miért lehet olyan nehéz levetkőzni az óemberét, megszabadulni a régi szokásaitól, viselkedésétől, annak ellenére, hogy tudja, elnyervén bűnei bocsánatát már a fényben jár, és örök élete van. Valószínűleg sokan így vannak vele, akik megszokták az addigi életüket, és egész egyszerűen nem veszik a fáradságot, hogy megismerjék az Írás kijelentését jelenlegi helyzetükre vonatkozóan. Így persze nem tudnak megújulni értelmük-elméjük (lelke) szerint. Nem ismerik az arról szóló igazságot, hogy Krisztusban ők már új teremtmények, új emberek, azaz új identitással rendelkeznek, és ezért a megfelelő cselekvés motivációját sem ismerik.

Ebből a szempontból az Efézusi levélről szóló igehirdetés-sorozat önmagában is illusztráció lehet, mert hogy mi sem teszünk mást, mint hétről hétre megismerve Isten ránk vonatkozó örökérvényű kijelentéseit és igazságait folyamatosan megújulunk az elménkben, értelmünkben,

magyarul gondolkodásunkban. Olyan dolgokat tudhatunk meg saját magunkra, identitásunkra nézve, amelyeket annak előtte, ilyen formában lehet, hogy nem is ismertünk; máshogy kezdünk el magunkra gondolni.

Sokan vannak aztán olyanok – szerintem mindannyian szoktunk így fogalmazni –, akik a következőket mondják: „több önuralomra van szükségem. Több önfegyelem kell. A bűneimet jobban fel kell ismernem. Az akaratomat meg kell erősítenem. Nagyobb jártasságra kell szert tennem az életem irányítását illetően.” Azonban ezekkel a megfogalmazásokkal az a baj, hogy sok benne az „én”; „nekem kell megtennem, nekem kell elvégezni, nekem kell rákényszerítenem magam.” Ezekkel a megfogalmazásokkal az a baj, hogy olyan, mintha még mindig azt az őembert próbálnánk renoválgatni, csinosítgatni, amiről végérvényesen ki lett jelentve, hogy megromlott. Nem megy. A saját energiáidra, kapacitásodra hiába támaszkodsz. Nem azt kellene inkább mondanunk: „Jézus, köszönöm, hogy megváltottattál; köszönöm, hogy felöltöttetted, Jézus köszönöm, hogy meghallgatsz, segíts nekem.”

Itt jogosan merülhet fel bennünk a kérdés? Egyrészt új identitásunk van, de közben mégis fel vagyunk szólítva mindenféle dologra: tiltásokkal és felszólításokkal találkozunk. Most akkor Isten cselekszik, vagy én? Mennyi az ő felelőssége és mennyi az én felelősségem? Valaki egyszer ezt úgy fogalmazta meg, hogy olyan ez, mintha az óceánon kelnénk át. Sokan a lelki érettséget a saját erejükből akarják elérni, mintha beülnének egy evezős csónakba, és szépen lassan elkezdenének átevezni; nos, ez biztos recept a kimerültségre (erről beszéltünk előbb). Mások azt mondják, hogy teljesen Isten kegyelmétől függnek. Ennek így is kell lennie, csak hogy negatív esetben ez úgy néz ki, mintha egy magát totálisan elhagyó ember hánykolódna egy tutajon, aki teljesen feladta, és azt várja, hogy Isten majd valamiféle mágikus úton spirituálisan éretté teszi.

A legjobb kép éppen ezért talán a vitorlás, amelyet a szél hajt előre. A tengerészek nem teremtenek szelet, de tudják, hogyan kell hasznosítani, hogy előre vigye őket. Azt hiszem, így van ez velünk is: nem teremtjük meg új természetünket, de Isten Szent Lelke segítségével „felöltözzük” az Isten által alkotott újembert.

Természetesen mindez nem csettintésre történik meg. Pál éppen ezért nem mondja, hogy a lelki-szellemi élet egy azonnal megvalósuló perfekt tökéletesség. A „levetni” és a „felöltözni” egy állandó folyamatot jelöl. Továbbá felhagyni a régi szokásainkkal nem elég. Valaminek a pusztá hiánya nem elegendő – ezért mondja Pál: *„legyetek egymáshoz jószágosak, irgalmasak, bocsássatok meg egymásnak”*. Hacsak nem helyettesítjük őket új habitussal, szokással, akkor ez nem lesz tartós folyamat. Nem elég pl. felhagyni valamilyen rossz szokással, hacsak nem helyettesítjük valami mással: pl. hetente egy egyéni, vagy csoportos imádkozással és az Írás olvasásával. Ha valaki ezt nem teszi meg, akkor egy idő után visszatér ugyanazokhoz a régi beidegződésekhez és cselekedetekhez. Nem elég levetkőzni az önzést, az egoizmust, ha nem „öltözzük fel” a mások iránt való szolgálatot – akármilyen formában is történjen ez.

Biztasson minket mindebben, hogy Krisztus Lelke bennünk lakozik – ez tény – és az óember, ha úgy tetszik, az „óén” többé nem irányít minket. Másképp fogalmazva: megvan az erőnk arra, hogy nemet tudjunk mondani.

A legtöbben talán látták a Gyűrűk ura trilógia második részét (a Két torony), amelynek az elején láthatjuk, hogyan alakult át egy Szméagol nevű hobbit az Egygyűrű gonosz erejétől a Gollam nevű undorító, elkorcsosult élőlényé. Frodó mégis, még e lény irányában is jóindulatot, jóságot tanúsít, és lassan Gollam kezd megváltozni. Az egyik legérdekesebb jelenet a filmben, amikor az egyetlen testben lévő két természet, Gollam és Szméagol konfrontálódik egymással. Szméagol elkeseredetten harcol Gollam negatív befolyása ellen, míg végül azt mondja: „tűnj el, és soha ne gyere vissza!” Ezek után hirtelen eltűnt Gollam, a negatív személyiség Szméagol csodálkozására.

Ahogy Szméagol megmondta Gollamnak, – bár ez a példa sántít, mert a végén Gollam kerekedik felül – nemet tudunk mondani a régi vágyakra, szokásokra, habitusokra, hogy többé ne vádoljanak minket, és hogy többé ne vegyék el a megváltásunk felett érzett örömünket. Ezt azért tudjuk megtenni, mert Isten kegyelméből új természetet kaptunk, amelyet Krisztus készített elő, teremtett és alkotott meg, és ezt nekünk kell felöltöznünk. Ámen!

(Márkus Tamás)